

חוברת לימודים שבועית

פרשת נח

כתה ז'
תשע"ט

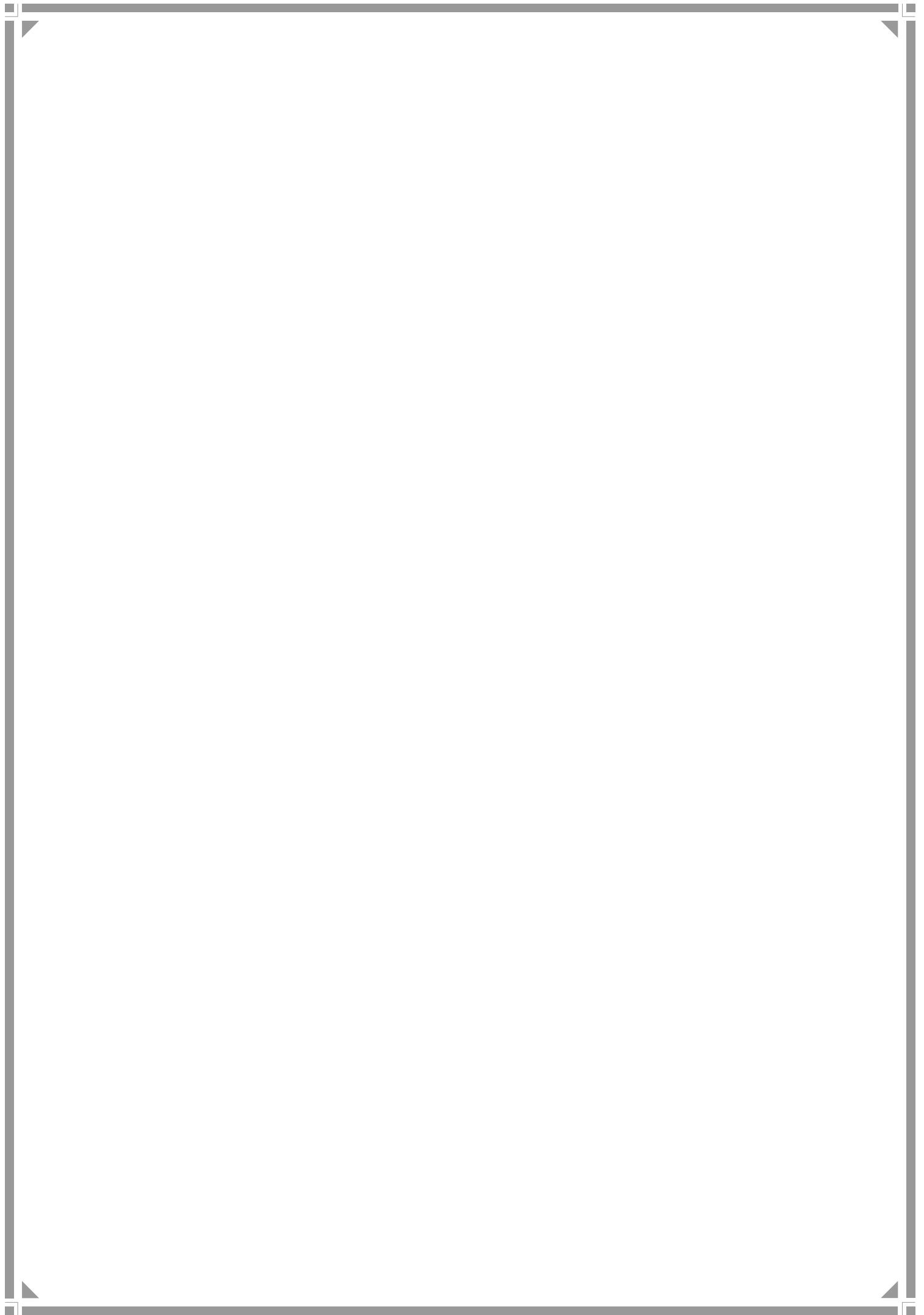
תורת ה' תמימה

תלמוד תורה
משיבת
נפש

קרית ישמח משה
גני תקווה

נערך ע"י הרב דוד ויג

תשל"ס

תקציר הפרשה

פרשת נוז

סיכום מתומצת של הפרשה

קץ כל בשר בא לפני, כי מלאה הארץ חמס... - מכריז האלוקים ומחליט להביא על העולם - מבול! • מכל בני אנוש בחר ה' בנח ומשפחתו • מהם תוותר שארית פליטה לאנושות כולה.. "נח איש צדיק" - הוא ומשפחתו שמרו אמונים לבורא עולם וקיימו את ציוויו לעומת זאת, כל הסובבים אותם עברו על כל העבירות - עבודה זרה, גילוי עריות, שפיכות דמים, גזל ועוד. אנשי אותו דור רצו לבנות עולם חדש, עולם שכולו רע. הם התירו כל רסן, טיפחו ועודדו עשיית רע ומי שהתנהג בדרך הטוב היו בזים לו. היו אלה אנשים מושחתים וכפי שהוגדר בדברי אלוקים: "קץ כל בשר בא לפני, כי מלאה הארץ חמס..." כדי לשקם מצב כזה היה צורך בשינוי דרסטי, מהפכה של ממש, שתוביל להקמתו מחדש של דור אנשים שחיהם מושחתים על ערכי מוסר וחוקים.

נוז בונה תיבה

"ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים...". זה סופו של דור הרשעים - המבול. רק נח ומשפחתו אמורים להנצל מהמבול הנורא. לשם כך מצוה אלוקים על נח לעשות לו תיבה גדולה אשר תצוף מעל מימי המבול ותשמש מקום הצלה לכל אלו שמהם יקום הדור החדש. מאה ועשרים שנה בנה נח את התיבה. הוא נטע ארזים. וכל כך למה? כדי שיראו אותו בני דורו ואולי יתחרטו למשמע גזירת המבול ויחזרו בהם ממעשיהם. שלוש קומות היו לתיבה. התחתונה נועדה לאיחסון הזבל, האמצעית לבהמות והעליונה לבני אדם ועופות טהורים, כי לאדם קל יותר לגור עם העופות. שניים מכל סוג של בעלי חיים שאינם טהורים (זכר ונקבה) נכנסו אל תיבת ההצלה, ושבעה שבעה מבעלי החיים הטהורים. כל זמן שהותם בתיבה היו עסוקים נח ובני משפחתו בטיפול והאכלת כל אלו.

המבול

ארבעים יום וארבעים לילה ירד מבול על הארץ. אחר כך במשך מאה יום נוספים התגברו המים עד שיגבהו המים מעל ההרים הגבוהים ביותר ב-7 מטרים. מעל כל אלה צפה לה תיבת נח. המטרה הושגה - "וימח כל היקום אשר על פני האדמה... וישאר אך נח ואשר אתו בתיבה".

היציאה מן התיבה

המבול נפסק ולאט לאט החל גובה המים לרדת. לאחר ארבעים יום נראו ראשי ההרים ותיבתו של נח נחה לה על ראש הרי אררט. בשלב זה החליט נח לבדוק האם אכן לא נותרו מים ואפשר לצאת מן התיבה לשם כך שלח שלוש פעמים את היונה. בפעם הראשונה חזרה כלעומת שבאה, מאחר שלא מצאה מנוח לכף רגלה, אות כי יש עדיין מים בחוץ. בפעם השנייה חזרה עם עלה זית בפיה, ובפעם השלישית לא שבה. אז הסיר נח את מכסה התיבה וראה כי אכן לא נותרו מים על פני האדמה. האישור הסופי ליציאה מן התיבה ניתן ע"י אלוקים כשאמר לנח: "צא מן התיבה". בסך הכל שהה נח בתיבה שנים עשר חודש. מיד בצאתו מן התיבה בנה נח מזבח לה, עליו הקריב את חלק מן הבהמות הטהורות. הקב"ה ששבע נחת מהתנהגותו של נח בירך אותו ואת

תקציר הפרשה

בניו ובהזדמנות זו התיר לחם לאכול בשר, שמימי אדם הראשון היה אסור באכילה. זאת בתנאי שקודם ימיתו את בעל החיים ורק אח"כ יאכלו את בשרו.

הקשת-ברית עולם

באותו זמן כרת הקב"ה עם נח וכל הדורות הבאים אחריו ברית לבל יביא מבול יותר לשחת את הארץ. את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ. מראה הקשת בענן מזכיר את הבטחת הקב"ה לבל יביא מבול על הארץ. הקשת נראית בשמים רק מבעד לעננים קלים שהשמש שולחת עליהם את קרניה. בעבר היו העננים מכסים ומונעים את כניסת אור השמש לגמרי. הרואה כעת קשת בענן יודע איפוא, כי עננים אלה אינם טומנים בחובם סכנת של מבול ומביאים רק ברכת לעולם.

מגדל בבל

במשך הזמן גדלה והתרחבה משפחתו של נח משלושת בניו: שם, חם ויפת. נוצרו שבעים משפחות אשר ברבות הימים התפתחו מהם שבעים אומות העולם. בין צאצאיו היה נמרוד, איש חזק שנאמר עליו - "הוא היה גבור ציד". גבורתו הפיסית הביאה אותו למרומי השלטון. הוא היה "צד" אנשים בפיו ומשכנעם למרוד בבורא העולם.

כל האנושות היתה אז מאוחדת ומלוכדת - "שפה אחת (לשון הקודש) ודברים אחדים (עיצה אחת)". נמרוד ניצל זאת לדעה, הוא סחף את כולם לבצע את רעיונו הנועז - "הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם"...

רבבות התעסקו במלאכת בניית המגדל - אשר גובהו הרקיע שחקים - עד שכביכול "פקעה סבלנותו" של הקב"ה. כאמור יחודו של הדור ההוא היה באחדותו אשר התבטאה בהיות להם שפה אחת ויחידה. החליט הקב"ה לבלבל את שפתם; איש לא הבין את רעהו, אחד אומר לחברו: הבא לי חבל וזה מביא לו מגריפה. היה הראשון חובטו בה והורגו, התחילו כולם רבים אלו עם אלו, לקחו חרבות והחלו נלחמים אחד עם השני ונפלו חללים רבים. בסופו של דבר נשרף המגדל והמונים נקברו חיים תחת הריסותיו ואת הניצולים הפיץ ה' על פני כל הארץ"...

עבודת הפסלים והאלילים נפוצה בכל מקום. האנשים שמו את בטחונם בפסלי עץ ואבן עד שבא אברהם צאצא ישיר לבית שם, בן נח. עוד בהיותו קטן ורך בשנים החל לחשוב איך יתכן שאין מנהיג ליקום? האם "הגלגל" מסתובב סביב מעצמו? מגיל שלוש עד גיל ארבעים הגיע למסקנתו החד משמעית והיא האמונה בקל אחד. אין פלא שאלוקים בחר דווקא בו להיות אבי האומה היהודית שממנו יצא העם הנבחר.

פניני הפרשה

”צדיק היה בדורותיו” (ו, ט)

ופירש רש"י יש מרבתינו דורשים אותו לשבח ויש שדורשים לגנאי, לגבי גנאי לא כתב רש"י מרבתינו משום שדרך רבותינו- צדיקים יראי ה' לדרוש בשבח כל אדם, ולא לגנאי, לראות מעלת כל אחד מישראל ולא חסרונם (מקור ברוך)

ושואל הבית אברהם אם התורה אומרת שבחו של נח, ואפשר לדרוש לשבח, מדוע לדרוש לגנאי? והשיב: אחד ויחיד היה דורש לגנאי, והוא נח בכבודו ועצמו, שהיה נח כדרך כל הצדיקים מחפש מומים בעצמו, ותולה את מה שמחשיבים צדקתו בשחיתות הדור, שרק בדור מושחת כדור המבול נחשב גם אחד כמותו לצדיק, ואילו הקב"ה שכתב עליו בתורתו "איש צדיק" ידע את האמת...

”את האלוקים התהלך נח” (ו, ט)

משל לפלוני שנסע לעיר מסוימת לרגל מסחרו, היות ושם התקיים ה'יריד' הגדול. אבל בכדי להגיע לשם עליו לעבור דרך מקומות שונים. אבל אין למקומות הללו ולמטרת נסיעתו ולמחוז חפצו כלום. גם נח "היה בדורותיו" חלף באקראי דרך הילוכו. אך עיקר מטרת הליכתו כל ימי חייו: להתקרב לאלוקים חיים- "את האלוקים התהלך נח"

”כי השזיית כל בשר את דרכו על הארץ” (ו, יג)

כל הברואים כולם, בני אדם, בעלי חיים, (זולת הדגים) ואפי' הצמחים נספו במי המבול כיוון שקלקלו מעשיהם. כיצד ייתכן הדבר? הקשה רבי אליהו לופיאן זצ"ל בלב אליהו, וכי לבעלי חיים יש בחירה שמכוחה יכולים הם לקלקל?

התשובה היא אומר ה'לב אליהו', שהטומאה שבני האדם יצרו בעולם הייתה כה גדולה שהיא גרמה לכולם להתקלקל, הטומאה נדבקה בהם. בלי שהם ירצו, בלי בחירה. עצם הדבר שישנה כ"כ הרבה טומאה בעולם - זה גופא, גורם לכל הברואים להשחית את דרכם.

כדי שיובהר העניין יותר הוסיף מעשה שאירע בתקופתו: היה בית חולים שאנשים שנכנסו לתוכו עם

פניני הפרשה

שפעת קלה יצאו עם דלקת ריאות, דלקת אזניים ועוד כמה מחלות. נכנסו בריאים ויצאו כמעט מתים... כשהדבר קרה פעם ופעמיים עוד ניסו 'לטייח', לחשוב שאך מקרה הוא, אך כשהתופעה חזרה על עצמה שוב ושוב החליטו לחקור את הדבר לעומק. מינו ועדה של רופאים שיבדקו את המתרחש בבית החולים. התברר דבר מופלא: מבנה בית החולים היה מיושן, כבן מאה שנה, והקירות, שהיו עשויים מעץ, ספגו במשך השנים את כל החיידקים עברו שם. כתוצאה מכך, אדם נכנס לבית החולים עם שפעת קלה, אך נדבקו בו החיידקים שהיו בקירות וגרמו לו למחלות נוספות, קשות יותר.

זה בדיוק מה שקרה בדור המבול. מרוב עוונות יצרו בני האדם 'חיידקים' של טומאה שכביכול רחפו באוויר, הכל היה ספוג טומאה, ואז גם בעלי החיים נדבקו. לבעל חיים אין בחירה, הוא לא היה "חולה במחלה", אך הטומאה נדבקה בו וגרמה גם לו להתקלקל. אמנם זאת עלינו לדעת, כי עניין זה פועל גם לצד השני, צד הקדושה. כשם שמעשה העבירה משאיר אחריו חיידקי טומאה באוויר – כך מעשה מצווה משאיר אחריו קדושה באוויר המקום. מספרים שפעם טייל החזון איש זצ"ל עם רבי חיים קנייבסקי שליט"א. החזון איש היה גדול הדור, ר' חיים היה אז בחור צעיר, והם הלכו יחדיו בפרדס שבפאתי בני ברק (כיום סוף רח' חזון איש). לפתע נעצר החזון איש ואמר: "כאן למדו תורה!" וחזר על כך בהתרגשות מספר פעמים. התברר, שכמה שעות קודם לכן עמדו שם שני בחורי ישיבה ודיברו בלימוד. בינתיים הם כבר עזבו את המקום, אך השאירו שם אוויר קדוש, אויר ספוג בדברי תורה! (מתוך האור)

"וכפרת אותו מבית מוזוץ בכופר" (ו, י"ד)

מעשה ברבי שמשון רפאל הירש, שנקלע לבית-תפילה מפואר של הרפורמים, שהוקם והתנהל בניגוד למסורת ישראל, מבחוץ דומה מאד לכנסיה. ובפנים עמדה הבימה שלא במרכז כנהוג, גם היה עוגב וכדו'. שאלו הגבאים להתרשמותו מ'בית תפילתם' אמר להם רבי שמשון רפאל: דומה עלי בית תפלה זה לתיבת נח, ואינו דומה. כמו תיבת נח אפשר לראות עליו "מבית ומחוץ בכופר" רוח הכפירה מרחפת עליו מבית ומחוץ, אך בעוד תיבת נח הצילה את דיירה משתף המבול, לא יציל בית תפילה זה את באי שעריה ממבול הכפירה והתבוללות...

פניני הפרשה

מפני מוי המבול

ופירש רש"י נח מקטני אמונה היה מאמין ואינו מאמין שיבוא המבול ולא נכנס לתיבה עד שדחקוהו המים. ולכאורה זה מה שנאמר לעיל שדורשים לגנאי, אבל מסביר הקדושת לוי אפשר להסביר אחרת את דברי רש"י שנח מקטני אמונה היה מאמין – שנח אפילו באנשי דורו שהיו מקטני אמונה היה מאמין שיחזרו בתשובה. ואינו מאמין שיבוא המבול – וא"כ לא האמין שיבוא המבול. שהרי האמין בכל ליבו שבסוף יעשו תשובה. עד שדחקוהו המים – שראה שלא עשו תשובה ובלית ברירה נכנס לתיבה.

"לא נזזתם גזר דינם אלא על הגזל".

אומרים חז"ל: "סאה של עוונות, מי מקטרג בראש? גזל מקטרג בראש!" מסביר זאת החפץ חיים במשל נאה. סוחר גדול ניהל בית מסחר. הוא קנה סחורות רבות בהקפה, מכר אותם בחנותו, שילם לספקים, ושוב קנה. יום אחד פרצה שריפה בחנותו, הכל עלה בלהבות, והוא נותר עני ואביון, ועוד חייב כסף רב למלווים. התאספו בעלי החוב לדון כיצד ניתן להוציא מהלווה את כספם. אמר אחד מהם: הרי ידוע שהסוחר חובב אומנות, ואת קירות ביתו מקשטים תמונות יקרות מאוד. אם אינו מבין לבד שעליו למכור אותם ולהחזיר את החוב, נסביר לו זאת...

אכן כן, הסכימו כולם. נשלח אליו שליח שיאמר לו זאת במפורש.

צחק מהם המציע: הרי אם תשלחו שליח, הוא ידע להיזהר, ויחביא את כל אוצרותיו... אז מה נעשה? נעלה אליו כולנו יחד, וניקח בעצמינו את האוצרות.

הסוחר היורד יושב בביתו, ושומע נקישות עזות על הדלת. הוא פותח, והנה כל בעלי חובותיו בפתח. הוא הבין שבאו לדון עימו בתנאי ההחזר, אולי ידחו את התשלומים, אולי ינכו חלק מהחוב, אולי יפרסו תשלומים. הוא מזמין אותם לשבת ליד השולחן. תשתו משהו? הוא שואל. לא תודה – ענו לו.

השתררה דממה מביכה, זה באמת מעמד מאוד לא נעים, שתקו רגע, שנים, שלשה... לפתע הסיט המציע את ההצעה את כסאו לאחור, הוא כבר הספיק לעבור על כל התמונות ולהחליט איזה הוא רוצה. הוא ניגש אל היקרה ביותר, המרהיבה בעלת המסגרת המצופה זהב, ו...

פניני הפרשה

הופ- הוריד אותה מהקיר. זה הספיק. בתוך שניה קמו כולם, אלו הורידו תמונות, אלו פתחו ארונות ורוקנו את מדפיהם, ובעל הבית צופה בהם בפה פעור ובעיניים קמות...

כך - אומר החפץ חיים - עוונותיו של אדם עומדות, דנות ביניהם מי תהיה הראשונה להשמיע טענות, לתבוע גזר דין קשה האווירה מתוחה, שקט שורר, ופתאום קופץ הגזל, כי העבירה, הזו חוצפנית, שלטנית, מתגרה, מתריסה, וכך המקטרג שנברא ממנה. ואחריו כולם. וכי נאמר: מה לנו ולגזל? עונה החפץ חיים: המקים רעש בשעה שאחרים ואף ילדים קטנים ישנים, איננו גוזל? אם תלמיד מפריע לחבר בשיעור, איננו גוזל? וזה גזל רבים שהוא כמובן חמור יותר. אם שני תלמידים לומדים למבחן, ובא השלישי ומפטפט עמם, האם איננו גוזל? אוי כמה עלינו לחשוש שמא אנו גוזלים

"כי מלאה הארץ זכום מפניהם".

בפרשה אנו לומדים על שני דורות. דור המבול ודור ההפלגה. שניהם היו דורות של רשעים. אף הענש שקבלו שני הדורות, לא היה שונה. דור המבול נשטפו ומתו כלם, ודור ההפלגה נענשו שהשיית פזר אותם על פני כל העולם, אך הם לא מתו. שואל רש"י הקדוש: מה ההבדל? מדוע הענש שלהם לא היה שונה? והוא עונה: מפיון שאנשי דור המבול לא חיו ביניהם בשלום. התורה הרי מעידה שהם גנבו אחד מהשני. ואלו על דור ההפלגה אומרת התורה: "והיו כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים", הם חיו בשלום. ובזכות השלום הם לא מתו.

עוון הגזל הוא כל כך חמור, עד שאומרים חז"ל: "סאה של עוונות, מי מקטרג בראש - גזל מקטרג בראש". הפונה: שכאשר הקב"ה מעמיד אדם לדיו, ולצערנו יש לו חבילה של עברות. אם יש בין העברות שלו עוון גזל, העוון הזה צועק הראשון להקב"ה שיעניש את האדם על זה. גדולי ישראל הקפידו שממונם יהיה ממון כשר לחלוטין, ללא חשש גזל כלל. מספר על החפץ חיים שהקפיד מאד על ממונו, וכאשר היה שולח ברבבת את הספרים שכתב, הוא היה משלם מחיר מלא עבור החבילה ששלח, ולא הסכים בשום פנים ואופן שמישהו שבמילא נוסע ברבבת יקח את החבילה. פעם אחת עמדה הרבבת לצאת לדרך, וברגע האחרון הגיע החפץ חיים ורצה לשלח חבילת ספרים. מנהל התחנה, שהביר את החפץ חיים, הניח את החבילה ברבבת, ורצה שהיא

פניני הפרשה

תצא מיד, בלי שהחפץ חיים ישלם. כדי לא לעכב אותה. אף הוא לא הסכים, ואמר למנהל: הרי אתה רק פקיד כאן, אתה לא בעל הבית של הרכבת, מי אמר שמותר לך לשלח חבילה בלי לשלם??? ולא היתה למנהל בררה, אלא לעצור את הרכבת, לרשם את החבילה ולקבל עליה תשלום, ורק אז היא יצאה לדרך.

היה גם מקרה שבו שלח החפץ חיים חבילה בדאר, ובטעות לא שלמו עליה. קנה החפץ חיים בולים וקרע אותם. כדי שהדאר (של הגויים) לא יפסיד את הכסף.

רבי חיים מוולוז'ין היה אומר: כסף שהוא בשר לחלוטין, ואין בו שום חשש של גזל או רמאות וכדומה, שום גנב לא יכל לגנב אותו, ושום נזק לא יהיה בו. פעם אחת ישבו עסקנים חשובים לדין בביתו של רבי חיים מוולוז'ין, על השלחן היו כלים יקרים מזכוכית. לפתע, בלי בונה משך מישהו את המפה, וכל הכלים נפלו על הרצפה בקול רעש חזק. כלם נבהלו, מי יודע איזה נזק גדול קרה עכשו. אף רבי חיים כלל לא נבהל. והוא אמר להם: הממון שלי בשר לחלוטין, ממילא לא יכל להגרם לו נזק. באשר הרימו את המפה והכלים, ראו כלם עד כמה הוא צודק. שום דבר לא נשבר...

ביתו של החידושי הרי"ם היה תמיד פתוח. כל מי שרצה היה נכנס לאכל או לשנות או סתם להיות שם, ואף אחד לא היה שואל אותו כלום. פעם אחת נעלמה מהבית קופסא טבק יקרה. כלם נבהלו וחפשו אותה. ואז אמר מישהו לחידושי הרי"ם: מה הפלא שגונבים כאן בבית, הרי הבית פתוח, וכל אחד מסתובב בבית כמה שהוא רוצה, לכן יש גנבים. מה? שאג החידושי הרי"ם – גנבים? הרי כתוב בתורה 'לא תגנב' השפת אמת היה בחדר ושמע את החידושי הרי"ם – שהיה סבא שלו – אומר את המשפט הזה, והוא אמר אחר כך, שהיה נדמה לו שהקופסא נמצאת בתוך סורגים מברזל ואי אפשר לנגע בה. הרי כתוב בתורה: 'לא תגנב'...

"ותמלא הארץ זכום" (בראשית ו, יא)

שאול נפרד בדמעות מכל בני משפחתו ויצא לדרך ארצה מאד. אחרי שבועות רבים של נסיעה הגיע לעיר רחוקה. שם עבד קשה, כדי להרויח כסף ולשלח אותו למשפחתו. אחרי כמה שנים, לאחר שצבר מספיק כסף, החליט לשוב אל עירו ואל ביתו. לפני שיצא לדרך שלח מכתב לבני משפחתו, ובו בשר להם כי בעוד שבועה חדשים יגיע הביתה.

פניני הפרשה

פְּנֵה שְׂאוּל לְהַפְרֵד מִבְּנֵי הַמְּקוֹם. וְהִנֵּה אָמַר לוֹ אֶחָד הָאֲנָשִׁים: "לִפְנֵי שְׂאֵתָה עוֹזֵב, חָשׁוּב שְׂתַבְּרָק אִם אֵינְךָ חַיֵּב לְמִישֶׁהוּ בְּסוֹף. חוֹבוֹת עֲלוּלִים לְגֵרָם לָךְ בְּעִוֹת".

צָחַק שְׂאוּל וְאָמַר בְּבִטּוֹל: "בְּשִׁבִיל כַּמָּה גְרוּשִׁים שְׂאֵנִי אוֹלֵי חַיֵּב לְמִישֶׁהוּ, יַחְזִירוּ אוֹתִי לְפָה?" הוּא לֹא בָרַר וְלֹא הִחְזִיר, וְכֵן יָצָא לְדֶרֶךְ.

בַּיּוֹם שֶׁבָּו שְׂאוּל הָיָה צָרִיךְ לְהַגִּיעַ הַבֵּיתָה, חָבָּו לוֹ בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה בְּרָצִיף הַנִּמְלֵל. הֵם רָאוּ אֶת הָאֲנִיָּה הוֹלֶכֶת וּמִתְקַרְבֶּת, הוֹלֶכֶת וְגִדְלָה, וּלְפָתַע שָׁמְעוּ מִתּוֹכָהּ אֶת קוֹלוֹ שֶׁל הָאֲבָא, מִתְחַנֵּן אֶל הַשּׁוֹטְרִים: "תָּנּוּ לִי לְרֹדֵת לַחֹף, תָּנּוּ לִי לְהַפְגִּישׁ עִם בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה שְׁלִי! כִּבֵּר הַרְבֵּה שָׁנִים לֹא רָאִיתִי אוֹתָם, אֲנִי מִתְגַּעְגַּע אֲלֵיהֶם כָּל כָּרוֹ!"

אָבֵל הַשּׁוֹטְרִים עָנּוּ לוֹ בְּקוֹל קְשׁוּחִים: "נִדְוַע לָנוּ שְׂאֵתָה חַיֵּב סְכוּם כְּסוֹף לְאַחַר הַתּוֹשָׁבִים בְּמִדְיָנָה שְׁעִזְבָּתָה. עָלֶיךָ לָשׁוּב מִיָּד לְמִדְיָנָה הַרְחוּקָה, מִשּׁוּם שְׂאֵי-אֶפְשָׁר לְשַׁלֵּם לְאִישׁ הַזֶּה מִכָּאן. רַק אַחֲרֵי שְׂתִשְׁלֵם לוֹ אֶת הוֹבָה תוֹכֵל לָשׁוּב לְכָאן בְּשָׁנִית".

שְׂאוּל בָּכָה וּבִקֵּשׁ רַחֲמִים: "לֹא רָאִיתִי אֶת הַיְלָדִים שְׁלִי כִּבֵּר עֶשֶׂר שָׁנִים! תָּנּוּ לִי לְלָכֶת הַבֵּיתָה וּלְהַפְגִּישׁ עִמָּם, וְאַחֵר-כֵּן אַחְזִיר לְאִישׁ אֶת הַכֶּל".

אָבֵל הַשּׁוֹטְרִים אָמְרוּ לוֹ: "הֲרֵי הִזְהִירוּ אוֹתְךָ מִרֹאשׁ, וְאַתָּה הֶעֱדַפְתָּ שְׁלֵא לְהִתְיַחַס לְאֲזַהְרָה. מִדְּוַע לֹא שְׁלַמְתָּ אֶת הַחוֹב כְּשֶׁהִדְבַּר הָיָה קֵל וּפְשׁוּט כָּל כָּרוֹ?"

שְׂאוּל בָּכָה וּבָכָה, אָבֵל הַשּׁוֹטְרִים לֹא רַחֲמוּ עָלָיו. בְּקִשֵּׁי הַרְשׁוּ לוֹ לְרֹאוֹת אֶת בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה מִרְחוֹק, וּמִיָּד הָיָה עָלָיו לְצֵאת לְדֶרֶךְ הָאֲרָבָה, כִּדֵּי לְהַחְזִיר אֶת מְעַט הַכְּסֵף שֶׁהָיָה חַיֵּב.

אִין זֶה פְּשׁוּט כָּלֵל כְּאִשֶׁר חַיֵּבִים כְּסוֹף לְמִישֶׁהוּ! בְּעוֹלָם הָאֲמִת מְקַפִּידִים מְאֹד מְאֹד עַל כָּל סְכוּם קָטָן שְׂחַיֵּבִים. צָרִיךְ לִזְכֹּר לְהַחְזִיר מִיָּד, כִּי אַחֵר-כֵּן – כְּשֶׁהַנְּשִׂמָה מְגִיעָה לְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן – לֹא מוֹתְרִים לָהּ עַל חוֹבוֹת! הִיא חַיֵּבָת לְחֹזֵר וּלְהוֹלֵד עוֹד פְּעַם וְלַעֲבֹר אֶת כָּל הַחַיִּים מִחֻדָּשׁ, כִּדֵּי לְהַחְזִיר אֶפְלוֹ כַּמָּה פְּרוֹטוֹת שֶׁל חוֹב. נִזְכָּר אֶת הָעֲנָנִים הַחֲמוּרִים הַזֶּה שֶׁל גִּזְלֵי, שֶׁבְּגָלְלוּ יָרַד הַמַּבּוּל לְעוֹלָם, וְנִזְהָר מְאֹד שְׁלֵא לְהִשְׁאֵר חַיֵּבִים לְאָף אַחַד, אֲלֵא לְהַחְזִיר מִיָּד כָּל מָה שְׁלִוִּינוּ! (הַיְדַבְּרוֹת)

תיבת נז

כִּיּוֹם לֹא יוֹדְעִים מַה זֶה 'חִלְבוֹן', אֲךָ בַעֲבַר לֹא נִמְכְּרוּ בַחֲנוּיּוֹת שִׁקִּיּוֹת הַחִלְבֵּי, אֲלֵא הַחִלְבוֹן הִיא מְגִיעַ כָּל בּוֹקֵר, וְהִיוּ מוֹנַחִים לוֹ מִהָעֶרֶב לִיד הַדֹּלֵת מִסְפָּר בְּקִבּוּקֵי חֵלֵב רִיקִים, וְהוּא הִיא מְנִיחַ

פניני הפרשה

במקומם מלאים. בתקופה לפני כן, היה החלבן מסתובב עם סוס ועגלה ברחובות העיר, ועקרות הבית היו יורדות אליו עם כלים, והוא היה מוזג לכליהם כבקשתם, ליטר או חצי ליטר וכו'.

בבני ברק התגורר חלבן, שברור שפרנסתו היתה קשה מאוד, ושכרו מועט. והוא פנה אל החזון איש בשאלה: יש לו בן בישיבה, הוא לא כל כך לומד, רב גדול לא יצא ממנו... אולי הוא יכול להוציא אותו מהישיבה לחצי יום שיעזור לו בפרנסתו...

חס ושלום הזדעזע החזון איש. הישיבה בימינו היא תיבת נח. ברחוב יש מבול. ממש מבול. חשוב נא - אמר החזון איש. הדרים בתיבת נח, לא חיו שם חיי תענוגות. חז"ל מתארים: "זית הפך כל החי אשר בה כהפוך הנזיד בסיר, והתיבה חשבה להישבר, ונבהלו כולם, ויראו יראה גדולה, ויגיעו עד שערי מוות..." פחד אימים שורר בתיבה. כולם יודעים שמידת הדין מתוחה, והם מקיימים את כל אשר נצטוו. חלילה מלעבור איסור. כולם פרט לאחד. חס. חס. בן נח, הוא קל דעת, עושה מה שנראה בעיניו, עובר עברות בסתר, והשי"ת נפרע ממנו בגלוי, לימים נולד לו בנו כוש. הוא רבעם כולם, אינו נשמע להוראות, אינו נושא בעול. נשאלת השאלה: אז מדוע משאירים אותו שם? שיוציאו אותו מהתיבה, ודי? ברור שאין זו שאלה, וכי לאן יוציאו אותו, החוצה? אל המבול?

הישיבה היא תיבת נח. וכי אפשר להוציא ממנה בחור החוצה? אל המבול? צריך להתפלל שהשי"ת יפתח עיניו, ותיסדק החומה שהבחור הקיף את עצמו, ואז יוכל אור התורה לחדור אליו.

כל אשר נשמת רווח זיית באפיו מכל אשר בחרבה מתו (ו, כ"ב)

בג'מ (זבחים קיג:) דייקו מכל אשר בחרבה מתו ולא דגים שבים. והקשה הרמב"ן כיון שמי המבול היו רותחים איך ניצלו הדגים? ותירץ שברחו למי האוקינוס. ושם לא ירד מבול, ועוד תירוץ שדרך מים חמים לעלות למעלה, וא"כ יש לומר שהדגים נשארו לשוט במצולת הים. ששם מים קרים.

בשו"ת צפנת פענח הסביר מדוע לא נגזרה הגזרה על הדגים? ותירץ ע"פ תוס' (בחולין ס"ז:) דאדם קרא שמות לחיות לבהמות ולעופות. ולא לדגים שבים, ולפ"ז אין לו שייכות להאדם שביבשה. הדי"ק הסביר הטעם שלא נגזרה עליהם הגזירה לפי שלא קלקלו.

ובלב שמחה כותב שמה שרגילים לומר שכאשר מגיע ר"ח אלול אפילו הדגים בים רועדים, כיון שהדגים לא קלקלו, וממילא יש להם יראת שמים, ויכולים לרעוד מפחד ה', כמו שכתוב בזוהר

פניני הפרשה

הקדוש שמי שלא חטא יש לו יראת שמים.

ובספרים כתוב שהטעם שאוכלים דגים בשבת, כיוון שהדגים לא קלקלו ולא השחיתו דרכם בדור המבול. ובפרדס יוסף מביא שדגים היו אסורים לישראל עד מתן תורה. שמה שהותר לבני לאכול בשר חיה, בגלל שבזכותו של נח ניצלו הבע"ח מהמבול, ולכן לאחר המבול התיר לו הקב"ה לאכול בשר, אך דגים לא היו בגזירת המבול ולא ניצלו בזכות נח, וא"כ לא הותרו הדגים לנח ורק בזמן מתן תורה שכל העולם נהפך לתהו ובהו ורק ע"י קבלת התורה ניצל, ניתר אז האיסור של דגים, וזה הביאור בפסוק (במדבר י"א, ה) "זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם" וכפרש"י – בלא מצוות. היינו שאכלו הדגים במצרים בלא קיום מצוות ונגד התורה כיון שעדיין לא הותר להם, ובחידושי הרי"ם מובא שלכן אוכלים דגים בשבת כיון שבשבת ניתנה תורה.

"ויזול זוז איש הארמה, ויטע כרם, וישת מן היין, וישכר..."

החפץ חיים סיפר משל נפלא: היה פעם רב גדול, שערך מסיבה לידידיו. בסיום הסעודה הביאו י"ש ישן ומיוחד. הרב שתה לחיים עם המסובים. ומכיון שלא היה רגיל לשתות, והמשקה מצא חן בעיניו, שתה עוד כוסית ואחר כך עוד כוס ועוד אחת, עד ש... השתכר כהוגן. הוא התחיל לקפוץ ולהשתולל, בתחילה רקד על הריצפה, אחר-כך עלה על השולחן, שמח ורקד כאחד השיכורים הגדולים, ולבסוף נשכב תחת השולחן, החל להקיא ונרדם כך כשהוא מושפל ומלוכלך לחלוטין.

חלפו מספר שעות, הרב התעורר משנתו, והתפקח מיינו. אמרה לו אשתו: בושה וחרפה! היית שיכור כמו לוט. רב העיר השתכר. אוי, ואיך היית נראה... החולצה שלך נפתחה, ושכבת כך בזוי ומלוכלך...

הרב היה מבוהל: אני?? – כן! ענתה לו אשתו. מרוב צער הרב נפל והתעלף.

הבושה הגדולה גרמה לו להחליט שהוא לא יוצא לרחוב במשך חודש ימים. אחרי שרקדתי

וביזיתי את עצמי כך על השולחן, לעיני בני העיר, איך אני יכול להסתובב ברחוב???

החודש חלף, הבושה כבר פוחתת, והרב מחליט לצאת לרחוב. כשפניו כבושות בקרקע הוא

פניני הפרשה

יוצא לרחוב, והנה הוא חולף ליד חנות צילום, ובחלון הראווה לא פחות ולא יותר תמונה בגודל מטר על מטר, ובצעד כתוב: 'רב שיכור רוקד על השולחן'...

הרב מזועזע כולו פורץ בבכי, ובורח הביתה. מה אעשה כאן בעיר, הוא אומר לעצמו, הרי כולם מכירים אותי כאן...

בחשכת הלילה מחליט הרב לעבור דירה לבאר שבע, שם לא מכירים אותו כלל, ושם הוא יוכל להתחיל חיים חדשים.

ביום הראשון לבואו הוא יוצא לרחובה של עיר, ומה הוא רואה מולו: תמונה בגודל 2 מטר, ומעליה כתוב: 'רב שיכור מירושלים'... אבוי לי, מי הביא עד לכאן את התמונה?? ומחר מאוד הוא ארוז מזוודות, ומחליט לעבור לאמריקה. שם בוודאי...

שבועיים חלפו. הכל היה על מי מנחות. ביום בהיר הרב נכנס לחנות ספרים, והנה על הדלפק מונח ספר חדש, שזה עתה יצא לאור, ספר העוסק במלחמה על מתירנות הדור, ובשער, איך לא... תמונתו ברוב פאר והדר... מחבר הספר רצה להראות לכל העולם מה עלול לקרוא לאדם שאינו שולט בעצמו, והרי תמונה אחת שווה יותר מאלף מילים...

ושוב הרב ארז מזוודות ועבר לשוויץ, שם שכר בית קטן ליד העיר ז'נווה, שם יהיו לו חיים שקטים. אך באותם ימים החליט האו"ם להילחם באלו המשתכרים, ובין ההחלטות האו"ם היה לפרסם אחת לשנה את תמונתו של הרב השיכור מירושלים בכל העולם. בסין ויפן, באפריקה ובבוכרה, בגרמניה ובמצרים, שכל העולם יראה מה עלול לקרוא לאדם שאינו שולט על עצמו...שמע זאת הרב, ופרץ בבכי עצום. אף אחד לא יכול לנחמו ולהרגיעו.

אומר החפץ חיים: הסיפור הזה לא חדש. הוא קרה בפרשה שלנו. התורה הקדושה מעידה: "נח איש צדיק תמים", עד שפעם אחת הוא שתה בבית שלו, בחדר שלו, בשקט, ונהיה שיכור, ועד היום כל ילד בעולם יודע שנח היה שיכור והתבזה.

תזכרו, ילדים, אומר החפץ חיים, מה עלול לקרוא לאדם שפעם אחת לא השגיח על מעשיו ועשה שטות. עלול להיות שהדבר לא ישכח לנצח. הזהרו והשמרו.

פניני הפרשה

סדרת מצוה מהפרשה

מתלמוד תורה קרית הרצוג בני ברק

כל הזכויות שמורות

א- ה'
ב- ו'
ג- ז'
ד- ח'

בטול עבודה זרה

בעיר קושטא היה יהודי עני שלפּרנסתו היה קונה בלאות (אלטע זאכען) מכל הבא ביד. כל היום היה מחזר על חצרותיהם של יהודים וערלים לקנות בגדים ישנים, פלים עתיקים – שלמים ושבורים, שבּרי נחשת וברזל. לעת ערב היה שב לביתו בורר כל סוג בנפרד. חלק כבס גחץ קפל, וחלק תקן או מכר להתכה במחיר המתאים ומזה היה מתפּרנס בצמצום רב בצער ודוחק.

פעם אחת הגיע לבית של אחד הערלים, והלה הציע לו לקנות שקים של שבּרי נחשת ובגדים ישנים במחיר פּעוט. קנה היהודי ממנו הרבה סחורה, ובלילה ישב והפּריש כל מין ומין כדרכו. בין הכלים מצא צורת נחשת קלל (מבריקה) שהתמלאה בחלודה, והשליכה בין שאר גרוטאות הנחשת. בעודו עוסק במיון שמע קול:

יהודי יהודי למה אתה מזניח אותי!

בשמעו את הקול נבהל מאד והסתכל בארבע פנות הבית לראות מי הדובר אך לא ראה אף אחד. הרגיע את עצמו בנראה זה היה רק דמיון. וחזר למלאכתו.

כעבור זמן קצר שמע שוב את הקול יהודי יהודי למה אתה משליך אותי בבושה וחרפה! רחם עלי ברב חסדיך. חזר האיש וברק בכל הצדדים ולאמצא איש בחדר, והחליט לחזר לעבודתו. והנה נשמע הקול בפעם השלישית קולעקקה ובכיה: רחם נא עלי, ואני אשלם לך בטבין ובתקילין. החליט לבדוק מאיפה יוצא הקול, וראה שזה יוצא מבין שבּרי הנחשת. כשהתקרב ראה את הצורה מדברת אליו וכה אמרה: הרם אותי מעל הארץ ושים אותי על

פניני הפרשה

השִׁלְחָן! הַיְהוּדִי הָרִים אוֹתָהּ, וְשָׁם אוֹתָהּ עַל הַשִּׁלְחָן. וְאִזּוֹ אָמְרָה לֹא שׁוֹב, שִׁים אוֹתִי עַל הָאָרוֹן לְמַעַלָּה, וּבְזָכוֹת זֶה תִּרְאֶה מִחֵר בְּרָכָה בְּעַמְלִיָּה וְתַרְוִיחַ כְּפֹל מִמֶּה שֶׁאַתָּה מַרְוִיחַ כָּל יוֹם. תִּנְסֶה וְתִרְאֶה טוֹבָה. עֲשֵׂה כֶּף הַיְהוּדִי וְשָׁם אוֹתָהּ עַל הָאָרוֹן. וְאִכֵּן בְּאוֹתוֹ יוֹם הַרְוִיחַ כְּפֹל מִמֶּה שֶׁהוּא רָגִיל.

בַּיּוֹם הַשְּׁנִי אָמְרָה לֹא שׁוֹב, אֲנִי מִבְּקִשְׁת מִמֶּךָ נִקָּה אוֹתִי וְהוֹרֵד מִמֶּנִּי אֶת הַחֲלוּדָה וּמִחֵר תַּרְוִיחַ פִּי שְׁנַיִם מִמֶּה שֶׁהַרְוִיחְתָּ הַיּוֹם. עֲשֵׂה כֶּף הַיְהוּדִי וְאִכֵּן בְּאוֹתוֹ יוֹם הַרְוִיחַ כְּפֹל. כְּעִבּוֹר מִסֵּפֶר יָמִים אָמְרָה לֹא שׁוֹב הַצּוּרָה אִם תִּבְנֶה לִי אָרוֹן מִיָּחָד וְתוֹשִׁיב אוֹתִי בְּתוֹכוֹ תִּהְיֶה לְךָ בְּרָכָה מִיָּחָדָת. וְכֶף מַעֲשֵׂה שְׁטָן הַצְּלִיחַ וּכְכֹל שֶׁעָלָה בְּנִכְסָיו כֶּף דְּרָשָׁה מִמֶּנּוּ לְהַגְדִּיל כְּבוֹדָה, עַד שֶׁבָּנָה לָהּ בַּיִת מִיָּחָד, וְאָרוֹן חֲדָשׁ בְּתוֹכוֹ, וְנָר הָיָה דוֹלֵק לְפָנֶיהָ כָּל הַזְּמַן. וּבְמִקְבִּיל נִכְסָיו הִתְרַבּוּ עַד שֶׁתִּהְיֶה עֲשִׂיר גָּדוֹל.

אוֹתוֹ אָדָם עֲצָמוּ הָיָה עִם הָאָרֶץ, אִף הָיָה לֹא כְּבוֹד לַתּוֹרָה, וּבַעַל לֵב רַחֵב. וְכִיּוֹן שֶׁנִּהְיָה עֲשִׂיר, בָּנָה בַּיִת מְדֻרָשׁ מִפָּאָר, וְהוֹשִׁיב שָׁם תַּלְמִידֵי חֲכָמִים שִׁילְמָדוּ וַיִּתְעַלּוּ בַּתּוֹרָה, וְשָׁלַם לָהֶם בַּיָּד רַחֲבָה. וְכֵן בָּנָה בַּיִת עֲצוֹם מִמֵּידִים שֶׁל הַכְּנַסֵּת אֹרְחִים, וְשָׁכַר מְשָׁרְתִים רַבִּים, שֶׁהֶאֱכִילוּ וְהִשְׁקוּ כָּל אָדָם. וּבְבַיִת הַכְּנַסֵּת הָיָה נוֹדֵר נְדָבוֹת בְּעֵין יָפָה, עַד שֶׁנִּהְיָה רֵאשׁוֹן לְכָל דְּבַר שֶׁבִקְדָּשָׁה.

יוֹם אַחַד הִגִּיעַ אַחַד הַשְּׂדֵרִים הַגְּדוֹלִים מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְקוֹשְׁטָא וְכַמוֹכֵן שֶׁהִתְקַבַּל בְּכְבוֹד גָּדוֹל עַל יְדֵי הַגְּבִיר שֶׁהִזְכִּירָנוּ. הַכְּנִיסוֹ לְכוֹלָל שֶׁל תַּלְמִידֵי הַחֲכָמִים שִׁישְׁתַּעֲשִׂע עִמָּם בַּתּוֹרָה וְאַחַר כֶּף הַכְּנִיסוֹ לְבַיִת הַכְּנַסֵּת הָאֹרְחִים, וְרָאָה אֶת נְדִיבוֹת הַלֵּב, וְכַמוֹכֵן גַּם הוּא סָעַד עִם הַחֲכָמִים שָׁם. הַשְּׂדֵרִי הָיָה רָגִיל לְהַגִּיעַ לְעִיר מִפְּעַם לְפְעַם וְלֹא זָכַר שִׁישׁ עֲשִׂיר גָּדוֹל כְּזֶה בְּתוֹכָהּ. לָכֵן הִתְעַנְּנוּ אֶצֶל הַחֲכָמִים מֵאִין הִגִּיעַ הָעֲשִׂיר? עָנּוּ לוֹ שֶׁהוּא הָיָה אָדָם עָנִי סוֹחֵר בְּגֵרוּטָאוֹת, וְהִשָּׁם מְרִים מֵאֲשָׁפוֹת אֲבִיוֹן וּבְאֵרַח פְּלֵא הִתְעַשֵּׂר וְאִף אַחַד לֹא יוֹדַע אִיךָ אֲבָל כּוֹלָם צִיָּנוּ, שֶׁהוּא מַחְלֵק עֲדָקוֹת בְּרַח בֵּלֵב, וְעוֹזֵר לְכָל דְּבַר שֶׁבִקְדָּשָׁה עַד שֶׁהִעֲשִׂירִים הַקּוֹדְמִים מִתְבַּיְשִׁים מִמֶּנּוּ בְּמִתְנֹתֵיהֶם.

הַחֲלִיט הַחֲכָם לְבַדּוֹק מֵאִין מְקוֹר הַכֶּסֶף קָרָא לוֹ הַחֲכָם וְשָׁאֵלוּ: עֲשִׂיר נִכְבְּדוּ! אֲנִי רוֹאָה שֶׁאַתָּה מַחְלֵק עֲדָקָה כְּרָאוּי, וְגוֹמֵל חֲסָדִים, אוֹהֵב תּוֹרָה וּמוֹקִירָה, אִף אֲנִי מִמֶּךָ תַּעֲנֶה לִּי: מֵאִין לָךְ

פניני הפרשה

כל הפסוק הזה שמא חס ושלום הוא ממקור לא פשוט. ענה לו העשיר בתמימות: כבוד הרב הכל התחיל מהצורה, וספר לו את השתלשלות הענין.

אמר לו הרב רצוני לראות את הצורה, לקח אותו בעל הבית אל הבית המיוחד שבנה לכבודה ופתח את הארון והראה לו אותה.

הזדעזע הרב ואמר לו: יהודי יקר האם אתה מוכן לעבוד עבודה זרה? חס וחלילה ענה בעל הבית, הרי הקדוש ברוך הוא אמר בהר סיני לא לעבוד לפסל ואיך אעבוד לה. אמר לו הרב: דע לך כי הצורה הזו היא עבודה זרה. ויש מלאכים שחורים שהם עוזרים לה והם מדברים במקומה. וכך מה שהצלחת זה בגלל העבודה זרה. ועתה כל המצוות והצדקות שעשית עד עכשו כיון שזה היה בשוגג ולא ידעת שזה של פסל, השם יחשיב לך את זה למצוה כי עשית בתם לב. אבל עכשו דע לך שכל נכסיה הרבים הם מעבודה זרה ואסור לך להנות מהם.

לקח הרב את הצורה וזרק אותה לארץ ועם פטיש ריסק אותה למרות שצווחה עד שברחו ממנה המלאכים השחורים, ואמר לעשיר שעכשו הוא צריך לבער את פסלו. נדהם העשיר. וכיון שהיה ירא שמים אסף מיד את כל ממונו עשה מדורה גדולה והשליך את הכל לתוכה, תוף פדי רקוד ושמחה שזכה לבער עבודה זרה מביתו. וחזר לסחור בגרוטאות בימים הראשונים שלו. כל האנשים התפעלו ממסירות נפשו ונסו לעזור לו, ואכן השם היה בעזרו והתפרנס בכבוד וגדולה וזכה לבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות. מקורות: ספר עושה פלא, ירושלים ח"ב

בברכת שבת שלום

הרב דוד ויג

השוכר את האומנין

שאלות לזוֹרָה

הנְשֵׂא : הגדרת הטעו לפי הברייתא

- . איבעית אימא וכו'...ממה הגמ' חוזרת בה?
- . איך יש ראייה מהברייתא?
- . הסבר "במה דברים אמורים בשלא הלכו" ?
- . על איזה פועל הברייתא מדברת ברישא?
- . כשהלכו פועלים ומצאו שדה כשהיא לחה, כמה משלם להם ?
- . הסבר "פועל בטל" ?
- . "במה דברים אמורים שלא התחילו במלאכה" וכו' האם מדובר בשכיר יום או בקבלנים ?
- . באר את מחלוקת רבי דוסא ורבנן ?
- . מתי אפי' בדבר האבד אינו שוכר עליהם או מטען ?
- . מה התנא שנא לפי רב? (ללישנא קמא)
- . לפי הלשון הראשון של חביבי מה קשה ומה היישוב ?
- . מה התנא שנא לפי רב? (ללישנא בתרא)
- . לפי הלשון השני של חביבי איך זה מתישב עם הברייתא ?
- . מה הביאור "סיירא מאורתא" ?
- . מה ההבדל עם סיירא מאורתא או לא סיירא מאורתא ?

פרשת נח

שאלות לשינון וזוהרה

- א. מה קשור: "נח איש צדיק" לתולדות נח?
- ב. מה דורשים רבותינו מהפסוק בדורותיו?
- ג. למה אצל נח כתוב: "את האלקים התהלך נח", ואצל אברהם כתוב: "אשר התהלכתי לפניו"?
- ד. איזה עבירות מרומזות בפסוק "ותשחת..."?
- ה. מה לומדים מהפסוק: "כי השחית כל בשר"?
- ו. איזה עונש בא לעולם בעוון זנות ועבודה זרה?
- ז. על איזה עוון נחתם גזר דינם? ומנין לומדים זאת?
- ח. למה צווה הקב"ה לנח לעשות תיבה, הרי הרבה רווח והצלה לפניו?
- ט. למה צווה השי"ת לבנות את התיבה דווקא מעצי גופר?
- י. מה היה ההבדל בין תיבת נח לתיבת משה? ומה הטעם?
- יא. מה הפשט: "צהר תעשה לתיבה"?
- יב. כמה עליות היה בתיבה? ולמה שימשה כל עליה?
- יג. מה הפשט (כפל הלשון): "ואני הנני מביא"?
- יד. כמה לשונות יש בלשון 'מבול'? ואיזה מהם מתרגם התרגום?
- טו. איזה ברית כרת השי"ת עם נח לפני שנכנס לתיבה?
- טז. מה לומדים מהפסוק "ומכל החי"?
- יז. למה כתוב "שנים מכל", הלא מהכשרים הביא שבע?
- יח. מה הפשט "ויעש נח..." בפרק ו' פסוק כ"ב, ומה הפשט "ויעש נח..." בפרק ז' פסוק ה'?
- יט. למה כתוב "כי אותך ראיתי צדיק", ולא כתוב 'צדיק תמים'?
- כ. מאיפה ידע נח איזה בהמה כשרה ואיזה בהמה טמאה?
- כא. באיזה חודש ובאיזה יום לחודש התחילו לרדת הגשמים?
- כב. מאיפה לומדים שנח היה מקטני אמנה, מאמין ואינו מאמין?
- כג. למה ירד בתחילה רק גשם ואח"כ נהפך למבול?
- כד. למה כתוב "בעצם היום הזה"?
- כה. מה מרבים מהפסוק "כל צפור כל כנף"?
- כו. מה הפשט "ויסגור ד' בעדו" לפי הדרש ולפי הפשט?
- כז. כמה אמות היתה התיבה משוקעת במים? בכמה אמות גבהו המים מעל ההרים הגבוהים?

פרשת נח

- כח. מה הפשט "אך נח" לפי הדרש והפשט? ומה סוברים היש אומרים?
- כט. מנין לומדים שהצדיקים מהפכין מדת הדין לרחמים? ומנין לומדים שהרשעים מהפכין מדת הרחמים למדת הדין?
- ל. למה לא כתוב 'זיסכרו כל מעינות' כמו שכתוב "נבקעו כל מעינות"
- לא. מה עשה העורב כשנח שלח אותו?
- לב. כמה זמן אחרי ששלח את העורב שלח את היונה? ומנין לומדים זאת?
- לג. לפי המדרש אגדה מה הפשט "טרף"? ומה התכוונה היונה לומר בזה?
- לד. כמה ימים היה משפט דור המבול? ומנין אנו רואים זאת?
- לה. למה הקריב נח קרבנות מכל הבהמות והעופות הטהורות
- לו. למה כתוב "מנעריו" - חסר וא"ו?
- לז. מהיכן דרשו חז"ל שהקב"ה נשבע שלא יביא יותר מבול לעולם?
- לח. כמה 'עתיים' יש בשנה? כמה זמן נמשך כל עת? מה שמותם? ואיך הם מחולקים למשך השנה?
- לט. מנין לומדים שכל ימות המבול שבתו המזלות? ומה הכוונה "לא ישבותו"?
- מ. מה הפשט "וחתכם" לפי פשוטו ולפי מדרש אגדה?
- מא. מה הותר לנח לאכול מה שלא הותר לאדם הראשון לאכול?
- מב. איזה איסורים לומדים מהפסוק: "אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו"? ואיך לומדים זאת?
- מג. מה לומדים מהפסוקים: "ואך את דמכם לנפשותיכם"? "מיד כל חיה"? "ומיד האדם"? "מיד איש אחיו"?
- מד. מה הפשט "שופך דם האדם באדם דמו ישפך"?
- מה. למה כתוב עוד פעם בפסוק ז': "ואתם פרו ורבו הלא כבר כתוב זאת בפסוק א'?

שאלות בהלכות כיבוד אב ואם (סימן קמ"ג)

בהצלחה מרובה

זכור כמה שתשקיע בחזרה ככה תצליח בעז"ה במבחן

